

A TENGERPART

NAPILAP.

VII. évfolyam.

Fiume, szombat 1910. február 5.

30. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Előfizetési ár:
Egész évre ... 24 kor. Negyedévre ... 6 kor.
Félévre ... 12 kor. Egy hónapra ... 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasabos petit sorja 40 fillér.

Nyomda telefontszáma (sürgős esetekben) 932.

A kivándorlás egy évi adatai.

Régóta lappang ott az országban a kivándorlás betegsége. Már a 80-as évtized második felében esztendőnkint átlag 25 ezer főre rugott állandó embervesztésünk, mely csupán a tengerek felé áramlott tömegben ért, — a kontinensen maradt vándorelem csaknem ugyanennyire volt akkor becsülhető. E szám a következő öt évben 32 ezerre emelkedett, az új század első lustrumán át pedig megközelítette az évi 120 ezeret. S még itt sem állt meg, inkább rohamosan nőtt klimaxa felé: az 1906. évi adatok 178 ezer, az 1907. évié 209 ezer oceánjáró honfitársunkról tudnak. Ha ilyen ütemben terjed ez a kórság, husz év alatt Magyarország elnéptelenedik teljesen.

1908 az a nevezetes dátum, mikor a betegség egyszerre megszűnt életveszélyes arányokat ölteni: a messze elvándorlók száma akkor leszállt hirtelen 209 ezerről 49 ezerre.

Az örvendetes fordulat ugyan nem a honi viszonyok kedvezőbb alakulásának volt köszönhető, hanem az amerikai krachnak s a kivándorlók képzett Eldorádójában való megcsalatozásnak: mégis könnyebb azóta a nyavalya kezelése, mióta tünetei szelidebbek és terjedése a szíptomákból alaposabban megfigyelhető.

Hadd ismeressem néhány jellegzetes adatot köztanulságra, főleg a magyar anyaország érdekeire való figyelemmel.

A 48 ezer 1908-iki kivándorló közül a túlnyomó többség: 35 1/2 ezer most is Amerikának tart, 4 ezerre tehető a Németországba, 6400-ra a Románia felé áramlók számát, 1300 megoszlik a többi Európa, 560 a Balkán-félsziget egyéb államai, 450 más világrészek között.

Ha Magyarország tájékei szerint osztályozzuk a jelzett utirányokban elbujdosókat, a kép így alakul ki:

Kivándorolt	Németországba	Romániába	Európába	Balkánra	Amerikába
Dunabatról	375	150	483	17	4124
Dunajobbról	1638	23	202	52	4163
Duna—Tisza közből	372	68	129	89	3963
Tiszajobbról	50	11	47	9	10533
Tiszabatról	66	458	86	10	4256
Tisza—Maros-szögből	534	670	152	370	5413
Erdélyből	785	5015	180	16	2931

Látszik, hogy az amerikázás népünkben csak hazánk egyes részein hagyott alább; ilyen a Duna két partvidéke; más részeken megtompult, ilyen a Duna-Tisza-köz, a Maros-szög és Erdély. Ellenben az északkeleti felvidéken még most is komoly pusztítást visz végbe: közel 1/2 része összes amerikázó honfitársainknak onnét valók. Számszerűleg legtöbb kivándorló akad az újvilág felé a törvényhatóságaink közt Torontálban 2400, Zemplénben 2369, Bácsban 1729, Temesben 1539, Máramarosban 1522, Sárosban 1449, Ungban 1313, Abaujban 1291 és Veszprémben 1204. Városaink élén Budapest járt 1000 amerikázóval.

A Németországba áramlók sulypontja túl a dunán, a Tisza-Maros-szögben és Erdélyben van, mindenütt a németajku lakosság rétegei közt, nyilván az alldeutsch-mozgalom negatív irányu behatása alatt. Megyéink közt legtöbbet csábított ki a Német birodalom Baranyából: 742-öt, Tolnából 605-öt, Krassó-Szörényből 435-öt, Bácsme gyéből 311-et, Nagyküküllőből 233-at, Nyitrából 163-at és Beszterce-Naszódból 143-at. Városaink közt magát Pécsset 224-en hagyták oda, hogy Németországban keressék boldogulásukat.

Románia felé Erdély ugyszólván versenyen kívül bocsát vándor rajokat, — messze mögötte jár nyomában a Tisza-Maros-szög s a Tisza-balpart, míg hátrább követi ez irányt a dunabai partvidék. Az utóbbi a mozgalomban mindössze 80 trencseni tóttal van érzékenyebbül érdekelve. Az előttük járó két országtájon a Romániával határos máramarosi, krassó-szörényi és a hozzá közel eső temesi népesség produkál egyenkint mintegy 2—300, többnyire románajku kivándorlót. Ellenben Erdély területén a mozgalom sulypontja — elég feltűnőleg — Nagyküküllőben, tehát a régi száz királyföld szívében fészkel: ott 1004 a kivándorló, mely szám Alsófehérben 807, Fogarason 517, Szebenben 471, Szolnok-Dobokában 459 lélekre apad. Mig a négy székely megye földjén mindössze sem haladja meg a 700-at. Ugy látszik, hogy a székelység érdekében megindult mentőakció máris elért annyit, hogy a székely kivándorlás valamelyest lokalizálva van.

Más irányu vándormozgalmaink szerencsére oly jelentéktelenek, hogy velük foglalkozni alig érdemes. Mindössze a Dunántul kelt figyelmezt az ő 483 nyugateurópai s a Tisza-Maros-szög az ő 370 balkánfélszigeti kivándorlójával.

Szerencsére a fajmagyarság ez áramlatban csak egyharmadrész erejéig van érdekelve: a 48 ezer kivándorló közül alig 17 ezer a magyarajku, de ez a magyar nyelvterület egyes vidékei közt elég egyenetlenül oszlik meg. A sulypont a Tisza jobbpartot éri 4453 magyar kivándorlóval; elég nagy a nyomás a Tisza-balparton s a Duna-jobbparton is, hol 3605, illetve 3357 a vándor magyarok száma; kisebb a Duna-Tisza közben és Erdélyben, hol lepad 2636-ra, illetve 1784-re. A megyék népességéből legtöbb magyarajku kivándorlója volt Szabolcsnak: 1541, Borsodnak 1065, Abauj-Tornának 1060 és Zemplénnek 1028, végre Pest- és Veszprém-megyéknek, honnét 946, illetve 919 vérünk bujdosott ki.

Némi feltűnést kelthet, hogy a dus Szabolcsból, Hevesből, a Bácskából és Győrme gyéből mily sok magyar az elvándorló: a nyírség vesztesége 665, a Mátraságé 649, a Bácskáké 519, a győri kisalföldé 355. Aránylag még nagyobb a veszteség az egyke-rendszer főfészkeben, Toina-Baranyában: 794, mely

szám a pécsi magyar kivándorlókkal meghaladja a 900-at.

Annál megnyugtatóbb, hogy az erdélyi magyarság vándormozgalma immár elveszté intenzitását, s elég egyenletesen oszlik el a megyék közt. Egyetlen kivétel Udvarhely, hol még mindig 600 körül tart a székely kibujdosók száma. A többi megyékben a magyar elem vesztesége a szászokéval és románokéval össze sem hasonlítható. Példa erre Nagyküküllő, honnét az utolsó évben 125 magyar, 452 szász és 1158 román vándorolt ki.

UJDONSÁGOK.

— Még egyszer a „Voce.” Az autonóm párt lapja mai számában ismét foglalkozik velünk. Annak bizonyítékául, hogy bennünket — állítása szerint — igenis támogat a kormány, két körülményt sorol fel: Az egyik, hogy a kormányzóság „türi”, hogy mi kaució nélkül politizáljunk, a másik az, hogy mi hatósági hirdetményeket is szoktunk lapunkban közölni. Ezekre a kacagtatón naiv argumentumokra a következő a rövid válaszuk:

A kormányzóságnak semmi befolyása sincs arra, hogy az ügyészség kit inkriminál tiltott politizálás miatt és kit nem. Az ilyenmü feljelentéseket, ha az ügyészség saját elhatározásából nem indít eljárást, Fiumében éppen a podeszta szokta megtenni, a kinél megvan az óvadékkal bíró lapok jegyzéke és a kinek jóvoltából tenyleg meg is bírságotlakt bennünket már kétszer. Egyébként — és most örüljön a „Voce” — éppen 1—2 héttel ezelőtt határoztuk el lapunk tovább fejlesztése kapcsán, „A Tengerpart”-nak politikai napilappá való átalakítását, úgy hogy már a legközelebbi napokban letesszük a fiumei polgármesteri hivatalnál a törvény által előírt 21000 koronányi óvadékot. Ez csak kellemes hír a „cara Voce”-nak?

A hatósági hirdetésekre való hivatkozást is néhány szóval üthetjük agyon. „A Tengerpart” oly elterjedt újság — előfizetőinek nagy száma és nem az a 4—5 hatósági hirdetés képezi fennállásának bázisát, — hogy abban a hatóságoknak épp úgy érdekükben van hirdetni, mint akármelyik magánosnak. Sőt a nyilvánosság kizárásával megjelenő minden erkölcsi és politikai haszon nélkül fenntartott félhivatalos lapokra kidobott költségek következtében sok olyan hatósági hirdetésről eszik „A Tengerpart”, amely, hét esztendő alatt megszerzett nagy olvasóközönségére való tekintettel joggal megilletné. Az ezzel velünk szemben elkövetett méltatlanságot még maga Nákó Sándor gróf is belátta, aki akkor is, mikor „A Tengerpart” a legélesebb harcban állt vele, állandóan közzétette lapunkban a kormányzóság és a tengerészeti hatóság hirdetéseit, a melyekért sem akkor sem most nem számítunk

egy fillérrel sem többet, mint a mennyi az ilyen hirdésekre kiszabott normális tarifánk. Azt pedig az autonompárt kebelbarátjáról Nákó Sándor grófról a „Vocé“ sem fogja feltételezni, hogy ő bennünket ugyanakkor „támogatott“ és „megfizetett“, a mikor mi napról-napra a legkiméletlenebbül támadtuk.

— **A kereskedelmi kamara ülése.** Az ujonnan megalakult kereskedelmi és iparkamara tegnap este tartotta meg első ülését Cosulich Lajos elnöklésével.

Mindenekelőtt az elnök üdvözlöi az ujonnan megalakult kamarát s Walluschnigg volt alelnök érdemeit méltatja, majd tudomásul veszik Kossuth Ferenc volt kereskedelemügyi miniszternek és Szerényi volt kereskedelemügyi államtitkárnak hivatalukból való távozásuk alkalmából a kamarához intézett bucsuleirataikat. Az elnök közli ezután, hogy

Hieronymi Károly az új kereskedelemügyi miniszter értesítette a kamarát kinevezéséről és a kamara támogatását kéri. Majd Smoquina több hivatalos ügyben interpellál, mire Premrou a Delta ügyében emel szót és kéri a kamarát, hogy illetékes helyen járjon közbe egyes külföldi cégeknek nyújtott kedvezmények megvonása céljából. Indítványozza továbbá, hogy a Delta rendezése ügyében küldöttség útján forduljanak az új kereskedelmi miniszterhez. A kamara megválasztja a küldöttség tagjait, mire két kisebb ügy elintézésével tudomásul veszik a bosznia—hercegovinai kereskedelmi és iparkamara megalakulásáról szóló értesítést.

Azután a kamarának a kereskedők ligájába újból való felvételét jóváhagyják. Tudomásul veszik a fiumei munkásegyletnek a munkásházak építéséről szóló köriratát, mire a városi ipari bizottság kamarai delegátusait állásukban megerősítik. Több más ügy elintézésével a titkár felolvassa a kamará 1910 évi költségelirányzatát, amit jóváhagynak.

Blau kamarai tag megemlíti, hogy legközelebb megnyílik a velence—trieszti telefonösszeköttetés és indítványozza, hogy a velence—trieszt—fiumei összeköttetést is kérjék. Rudan tag kisebb felszólalása után az ülés véget ér.

— **A konstantinápolyi rendőrfőnök Fiumében.** Galib bey, a konstantinápolyi rendőrfőnök, mint már tegnap megírtuk, tegnap délután félötkor a magyar-horvát hajóstársaság „Villám“ gőzösén Fiuméba érkezett. A rendőrfőnök vasárnapig marad városunkban.

— **A konstantinápolyi rendőrfőnök a kormányzó-helyettesnél.** Galib bey, a konstantinápolyi rendőrfőnök Derencin Xavér rendőrigazgató és Nicolacci konzul kíséretében ma délelőtt látogatást tett Wickenburg István gróf kamarás, kormányzó-helyettesnél.

— **A gimnázisták bálja.** A főgimnázium tanulói tegnap rendezték a Deák-szállóban báljukat, amely minden tekintetben kitűnően sikerült. A terem, amely fényesen ki volt világítva és délszaki növényekkel meg virágokkal feldisztve, a megjelent szép hölgyekkel együtt igen szép, színes képet mutatott.

A bálanya Wickenburg István gróf kormányzóhelyettes bájos neje volt, aki belépésekor gyönyörű csokrot kapott a rendezőségtől. A bált hangverseny előzte meg, melyen a gimnázium több növendéke néhány szépen sikerült zeneszámot adott elő. A hangversenyt követően a hajnali órákig tartott a legjobb hangulatban.

— **Megégett öregasszony.** Dimnat Antonia fiumei illetőségű öreg asszonyt tegnap délután súlyos sérüléssel szállították a kórházba. A szegény öreg asszony a tüzhelynél melegegett, amikor egy kicsapó láng ruháját lángba borította. Dimnat Antonia oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy állapota életveszélyes.

— **Mulatság.** A plassei olvasókör vasárnap, február hatodikán saját helyiségében táncmulatságot rendez.

— **Pályázat rendőrpárancsnoki állásra.** A városi tanács pályázatot nyit rendőrpárancsnoki állásra, a fizetési táblázat VI-ik rangosztályában megjelölt javadalmazással. A pályázók folyamodványait február 28-ig nyújthatják be a tanácshoz.

— **A Sakk-Kör új helyisége.** A „Fiumei Sakk-Kör“ február elsején játékhelyiségeit a „Bristol“ kávéházba tette át. Az új helyiség világos és füsttől mentes s a kör igazgatósága azt hiszi, hogy a tagok az ujonnan fejlődő klubéletet támogatni fogják. A kör vendégeket szívesen lát.

— **Elítelt bábaasszony.** A városi tisztifőorvosi hivatal, mint jelentették, fejelentést tett a rendőrségen Brelich Adél ötvennégy éves susáki bábaasszony ellen, hogy újsághirdetéseit oly módon szövegezi meg, amely a belügyminiszterium 1892 évi 95.000 számú körrendeletébe ütközik. A rendőrbíróság ma Brelich Adél bábaasszonyt husz korona pénzbüntetésre ítélte.

— **A kikötőből.** Február 4. *Érkezett:* „Tonci“ osztrák gőzös Sebenicoból üresen.

Indult: „Andrássy“ magyar gőzös Marseillebe 200 tonna fával, 30 tonna cukorral és 30 tonna vegyes áruval; „Gizella“ osztrák gőzös Bombayba üresen.

— **Kitoloncolt kivándorlók.** A rendőrség állomási és kivándorlási házi kirendeltsége tegnap hét kivándorlót jelentett fel, minthogy irataik nem feleltek meg a kivándorlási törvény követelményeinek. A rendőrbíróság ma Debeljacki Viada, Pustrics Procopio, Sarceo Basilio nadaljai kivándorlókat, minthogy utlevél nélkül az Austro-Americana gőzösével akartak amerikába utazni, négy napi elzárásra és husz korona pénzbüntetésre; Domján István, Ropac Mátyás és Brunica János drevéniki illetőségű kivándorlókat, mivel csak községi bizonyítványuk, de utlevelük nem volt, négy napi elzárásra és husz korona pénzbüntetésre; Guja József forkusevci illetőségű kivándorlót pedig hamis utlevél használatáért öt napi elzárásra és husz korona pénzbüntetésre ítélte. A kivándorlókat büntetésük kitöltése után hazatoloncolják.

— **A tengeralatti táviróvonalak.** A világ tengeralatti kábele jelenleg harmincegy magántársaság tulajdonában vannak. E társaságok közül huszonkettő angol, a többi így oszlik meg a nemzetek között: kettő német, négy amerikai és egy-egy francia, dán, meg hollandi. A legjelentékenyebb valamennyi között az angol Eastern Telegraph Company, amely ezernyolcszázhetvenkettőben négy társaság egyesüléséből alakult. E társaság kábele 39.591 tengeri mérföld hosszúak és Angliából Gibraltáron, Maltán, Szezen és Adenen keresztül Indiáig nyulnak el. Egy másik nagy kábelvonaluk Angliából Madeirán, a Cap-Verde szigeten, Ascension és Szent Ilona szigetén át megy a Fokföldre. A nem angol társaságok közül legnagyobb a Német-Atlanti társaság, a melynek két kábelvonalát 1900-ban, illetőleg 1904-ben fektették le Newyorkig. Ennek a kábelhálózatnak hossza 9520 mérföld. Valamennyi társaságok kábeleinek hosszát kétszáz ezer tengeri mérföldre becsülik, ami 370.000 kilométernek felel meg. Azonkívül egyes államoknak is vannak állami üzemben levő tengeralatti kábelvonalai, amelyek partmenti városokat, vagy közeli szigeteket kötnek össze. A legkiterjedtebb állami kábelhálózata Franciaországnak van, ez közel tízezer tengeri mérföld hosszú. Az Angliával közösen birt anglia-francia kábelen kívül van öt vonal Algirba és Tuniszba, kettő Korzikába, s a többi gyarmattal is több kábel köti össze az anyaországot. Németországot két állami kezelés alatt álló kábelvonal köti össze Kinával és jelentékeny a parti kábelhálózata is.

— **A magyar színészet sorsa Amerikában.** Newyorki tudósítónk jelenti, hogy most nyílt meg az új és második német színház Newyorkban. Ezt a színházat a newyorki német kolónia állította fel a város legelőkelőbb helyén, közvetlenül a milliomosok Fifth avenue-je mellett. A falfestményeket egy ottani cseh festőművész festette. A színház több százezer dollárba került. Az előadás előtt valósággal

megostromolták jegyekért a színházat. Az ünnepélyes megnyitáson résztvett a német nagykövetség és az osztrák konzulátus, Vilmos németcsászár sürgőnyileg gratulált a newyorki németeknek és táviratában kérte őket, hogy ápolják a német művészetet az idegen hazában is. A sürgőnynek óriási hatása van nemcsak a newyorki, de az Amerikában élő összes németek között is. Persze a magyar színészetről, a majdnem százezer magyarral lakott Newyorkban szó sincs. Egy két lelkes ember a multban próbált egyetmást csinálni a magyar színészet ügyében, de a színhámosok felülkerekedtek és eltemették jó időre a magyar színészet ügyét Amerikában. Nagy hiba, hogy senki sem gondolt az Amerikában élő magyarokkal s míg a német kormány szubvencióval támogatja a német színházakat, addig a magyar színészet ügye alszik. Hivatott színészeink alig vannak idekint, ezek is elmennek idegen színházakba játszani, ami nem is csoda, mert a mieink nem tudják őket fizetni. Egy-két szédelgő felcsapott „direktornak“, de mihelyt egy pár dollár bejött, vagy elszöktek a pénzzel s a színészeket nem fizették ki, vagy értettek a vezetéshez. Volt egy olyan direktor is föztük, aki azzal csalta magához a színészeket is, a közönséget is, hogy Apponyi miniszteről mutogatott hamis sürgőnyöket, amelyekben busás szubvenciót helyez kilátásba neki, már mint a „szinigazgató urnak“. Persze ismét nagy skandalum lett a dolog vége.

— **Az amerikai sajtó.** Az Egyesült Államokban huszonöt ezer különböző lap jelenik meg, köztük kétezeröt száz napilap. Kiszámították, hogy Amerikában közvetlenül százhetven ezer ember él a hírlapirodalomtól, míg azok száma, akiknek megélhetése közvetve függ a hírlapirodalomtól, körülbelül egy millióra rug. A huszonöt ezer lap százhetvenöt millió dollárt hoz be évenként, mint bevételt s ebből az óriási összegből kilencvenöt millió a hirdetésekre és nyolcvan millió az előfizetési díjakra és egyenkint eladott példányokra esik. Évenként nem kevesebb, mint nyolc milliárd példányban jelennek meg a lapok, ami azt jelenti, hogy minden lakosra évenként száz újságszám esik és minden három lakos közül egy előfizetője valamely lapnak. A lapok legnagyobb részét Linotype-gépen szedik s a nagyobb amerikai lapok harminc, ötven, sőt hetven szedőgépet is foglalkoztatnak.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt telefon vagy levelezőlap útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Távirat ◀▶ Telefon

Hieronyminek felajánlották az iglói mandátumot.

BUDAPEST, febr. 4. Az iglói választókerület népes küldöttsége ma délután két óra körül tisztelgett Hieronymi Károly kereskedelmi miniszternél, akinek felajánlották az iglói kerület mandátumát. A miniszter ma este bankettet ad a küldöttség tiszteletére s szombaton Iglóra utazik, ahol vasárnap program beszédet mond, amely alkalommal politikai nyilatkozatokat is tesz.

Eredménytelen Kossuth párti beszámoló.

KÖRMEND, febr. 4. Beck Lajos képviselő.

Ez nem maradhat így tovább!

Az osztály fele hiányzik, a másik fele meg van hülvé. Így nem végezhetem el az osztállyal a kitűzött anyagot. Csak szoknának már hozzá a szülők, hogy mindig adnának gyermekeiknek néhány valódi Fay-féle sződeni ásványpasztillát! Ezzel jót tennének magukkal, az iskolával s a gyermekkel is. Azok a gyermekek, a kik rendszeresen szedik a Fay-féle sződeni ásványpasztillát, tapasztalásom szerint mindig frissek és vidámak és könnyen csusszák át a legkeményebb telet is. Fay valódi ásványpasztillái minden idevágó üzletben kaphatók, egy doboz ára 1.20 kor. Utánzatot ne hagyjon magára erőszakolni.

Főképviselet Magyarország—Ausztria részére W. Th. Güntzert cs. és kir. udvari szállító Wien, IV./I. Grosse Neugasse 17.

selő ma tartotta meg választói előtt beszámoló beszámoló beszédét, amelyben hangzott, hogy a két függetlenségi párt egyesítése szükséges. A választók azonban képviselőjüket nagyon hűvösen fogadták, úgy hogy még a szokásos bizalmi nyilatkozat is elmaradt.

Nincs létszámemelés.

BUDAPEST, febr. 4. Félhivatalosan jelentik, hogy Hazay Samu honvédelmi miniszter tegnapi bécsi útja semmiféle összefüggésben sem volt az ujonclétszám felelemelésével.

Megszökött nagykereskedő.

BUDAPEST, febr. 4. Steinberg Herman gazdag terménykereskedő másfélmillió korona adósság hátrahagyásával megszökött.

Parcellázó küldöttség

Hédervárynál.

BUDAPEST, febr. 4. Az auraniai perjeltség birtokainak eladása ügyében ma küldöttség tiszteleggett Khuén-Héderváry gróf miniszterelnöknél. A küldöttség arra kérte a gróft, hogy az eladási szerződést hagyja jóvá, mert csak a parcellázás tarthatja vissza a népet az amerikai kivándorlástól. Khuén gróf megígérte, hogy az eladási ügyet megvizsgálja s jóindulattal fog dönteni.

Tömeges adófizetés

Justh pártjában.

MAKÓ, febr. 4. A polgármester érdekes előterjesztést tett a helybeli pénzügyigazgatóságnak. A polgármester ugyanis halasztást kért az adókönyvek lezárására, mert a közönség az exlex ellenére oly tömegesen jelenik meg a városi adóhivatalnál, hogy adóját lerójjá, hogy a személyzet csak az adónyugtákkal van elfoglalva.

A milliós sorsjegycsaló

büntetésének elhalasztása.

BAJA, febr. 4. Wagner Sándort, a bajai sorsjegycsalás tettesét a kuria harmadfélvi fogházbüntetésre ítélte. Az ítéletet ma kézbesítették Wagnernek, aki az igazságügyminiszterhez távirati kegyelmi kérvényt intézett, amelyben büntetésének megkezdésére hat hónapi halasztást kér, hogy ügyeit rendezhesse.

A volt horvát bán bucsuja.

BUDAPEST, febr. 4. Rauch Pál báró volt horvát bán ma reggel Budapestre érkezett. Felkereste Khuén gróf miniszterelnököt, akivel mintegy fél óráig tanácskozott. Rauch báró referált a miniszterelnöknek tegnapi királyi kihallgatásáról. A volt horvát bán még ma Zágrábba utazik s holnap bucsút vesz a tisztviselői kartól.

Meggyilkolta anyját

szerelme féltésből.

NAGYBÁNYA, febr. 4. Kocsis Mihály álami kohófelügyelő nejét ma reggel lakásán bestiális módon meggyilkolva találták. Az áldozat nyakát borotvával elvágták s összes ereit szétmetsztették. A vizsgálat megállapította, hogy a gyilkosságot az áldozat leánya követte el. Sötét bűn rejtőzik a kegyetlen gyilkosság árnyékában, amely anyát és leányát mint féltékeny vetélytársakat állította szembe s amely miatt állandóan veszekedtek.

Bányakatasztrófa.

LONDON, febr. 4. Las Esperanzaban (Mexikó) nagy bányarobbanás történt, amelynek következtében 56 ember életét veszítette, 50 megsebesült.

LONDON, febr. 4. A legutóbbi hírek szerint a Las-Esperanzai petróleumbányákban történt robbanás következtében 68 munkás, többnyire mexikóiak és japánok, életüket veszítették

A robbanás okának azt tartják, hogy egy bányász a szigorú tilalom dacára cigarettázott a bányában.

Kisiklott tehervonat.

DÉVA, febr. 4. Déva közelében egy tehervonat ismeretlen okból kisiklott. Nyolc kocsit porrázúzódott, számos vasutas megsebesült, a pályára pedig megrongálódott.

A krétai kérdés.

PÁRIS, febr. 4. Kréta védőhatálmai: Franciaország, Anglia, Oroszország és Olaszország a bécsi és berlini kabineteket diplomáciai tárgyalásokba vonták be, amelyeknek a krétai kérdés rendezése a célja. Jó forrásból közlik, hogy a védőhatalmak már most készülnek Kréta szigetének nemzetközi csapatokkal leendő megszállására s éppen ezért a porta kijelentette, hogy egyelőre hajlandó beérni a megoldásnak ezzel a módjával és elhalasztani a kész tiltakozó jegyzéket.

LONDON, febr. 4. A Daily Mailnak táviratozzák Konstantinápolyból, hogy az epyrusi hadtest egy része és a Szalonikiban állomásozó harmadik hadtest készen áll a hataron való átkelésre és a Larisszába leendő bevonulásra. A török hajóraj, amely 20 cirkáló hadihajóból, három torpedórombolóból és több torpedónaszádból áll, felkészült, hogy azonnal Pyreusba indulhasson.

Elmozdított érsek.

ESZÉK, febr. 4. Zárából jelentik: Dvornik dr. zárai érseket a pápa fölmentette hivatalától, mert vonakodott a glagolicára (ó-szláv írás) vonatkozó pápai brévért keresztülvinni. A zárai érsekség adminisztrátorává Kulisics szebenikói püspök nevezetett ki.

Gyilkos merénylet

egy volt miniszterelnök ellen.

GRÁC, febr. 4. Zágrábból jelentik: Az Obzor közli, hogy Podgoricában Rajkovic nyomdász, aki tudvalevőleg koronatanu volt a cettinjei bombapörben, Radovics volt miniszterelnök ellen merényletet követett el. Rajkovicot elfogták. A merénylet hírére nagy tömeg verődött össze a fogház előtt és tümetett Tomanovics miniszterelnök ellen, akit általában a merénylet értelmi szerzőjének tartanak. A tüntetőket katonaság verte szét.

A sikkasztó szökése.

BUDAPEST, febr. 4. A főkapitányság ma levelet kapott Mándoki Lajos dr. ügyvédjelölttől, aki sikkasztásai után megszökött, hogy Oroszországon át Amerikába menekül.

Fogzás.

Ne ijedjen meg, hanem adjon gyermekének egy kevés SCOTT-féle Emulsiót és vessen véget az álmatlan éjjeleknek. A könnyedség, a melylyel ezután a fogak jönni fognak, meg fogja Önt lepní.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

kellemesen emészthető formában tartalmazza éppen azokat az anyagokat amelyek megkívánatnak fehér, egyenes és erős fogak növésehez.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

tisztaságát és erejét semmiféle mulja feüli. Ize a legkellemesebb.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill. Kapható minden gyógytárban.

! Világ csodája !

Fogmentő esszencia

a legjobban bevált fogápoló szer. Megóvja a fogak romlását, porlását és elzúlását. Meggátolja a fogak lerakódást. Kitűnően fehéríti a fogat, a fogfájást megszünteti egy perc alatt.

Naponta százakra menő utánrendelések és hálaíratok érkeznek a feltalálóra. Jövő-hagyatva orvosok, egészségtan tanárok és fogorvosok által. — Használati utasítás minden üvegen.

Ára üvegenként 1.50-4.- kor-ig.

Készítő: SZÁRAZ GYULA, vegyész :: NAGYPELESKE, Szatmármegye.

Lederer penzio Abbazia. Habsburg villa és Park szálló

120 szoba. Lift. Fürdők a házban. Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

ifj. Latcovich János

FIUME, Kossuth Lajos u. 2.

TELEFON száma 994.

Legolcsóbb női- és férfi divat-áruház. Mennyasszonyi kelen-gyék. Legfinomabb és legdivatosabb gallérok és kélzők, sétapálcák, nap- és esernyők, bőr- és cérnakeztyük. Női övekben nagy választék. Színes és :-: fehér ingek óriási raktára. :-:

Nyakkendők ingyen.

SCHÖN I.

Szépség és hajápolási terme

Fiume, Via del Governo 2 II. emelet.

A legújabb módszer szerinti arc-kéz-láb-ápolás (manicur pedicur) villanyos arcmasszás (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak.

Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Varieté Hotel Susak

Estéként elsőrendű művészi erők fellépte.

Harry quartett ének és tánc, Horváth nővérek női kettős, Erika quintett ének és táncz, Duo, Charles zenebohócok, Sylvant Emy bécsi szubrett, Niedlich Irma énekesnő, Horváth Emilia táncosnő, Nchette Ottilia táncosnő, Kemény Ilona magyar szubrett, Angeli Rina miniatűr-táncosnő, Trio Charles tornázók.

Végül kitűnő bohózat:

Serenissimus a Varietében.

Kezdeté 9 órakor. Belépti díj 1 kor.

VARIETÉ ORIENTALE
Fiume, Via Lavatoio
(Uj Kucich-ház)

Tíz kiváló művészi erőből
összeállított műsor.
Elsőrendű magyar énekesnők.
Kezdet: 9 órakor. Belépti díj 1 korona.
Tulajdonos: Pesaro Vittorio.

PÁRATLAN SZŐLŐFAJ!

Hogy ezt bebizonyítsam a „Delaware” szőlőről, királyi körjegyzői hitelesítéssel ellátott eredeti fénykép felvételeket készítettem.
A felvétel áll: egy drb. 20 éves cserecsapos kifogástalanul dusan termő tőke, 32 fűt, egy drb. 4 éves szálvesszős tőke 168 fűt és 11 drb. egy sorban lévő 4 éves szálvesszős tőke több mint 1600 kifogástalan egészséges fűt szőlőterméssel. Ezekmind ott vettek fel, a hol pár méternyire tőle az európai oltványokon a termés négy-ötzöri permetezés dacára elpusztult. Így ez az év volt az, a mely bebizonyította, hogy ezen fajnak termésében permetezés nélkül semmiféle szőlőbetegség kárt nem okoz. Ezenkívül nagy előnye még hogy oltani és alá földet megforgatni nem kell, vesszője télben soha meg nem fagy, bora elsőrendű és rendkívül bőtermő. Ezen a néven azonban igen sok más hitvány fajtákat adnak el, ezért a ki a valódi bőtermő és legnemesebb fajt akarja megszerezni az csak a Nagy Gábor-féle „Delaware” vesszőt vegye.

A DELAWARE-szőlő bővebb leírását, termésének királyi körjegyzővel hitelesített eredeti fénykép felvételeit színes kivitelben, továbbá a szöveg közé nyomott 40 szép képet tartalmazó képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldöm mindenkinek, aki velem címét tudatja. Okvetlenül kérje meg ma ezt a tanulságos tartalmú árjegyzéket, mely a szőlőoltványokról, lugsültetésről is ad részletes, helyes utbaigazításokat.

NAGY GÁBOR szőlőnagybirtokos, KÖLY B.
posta, távirata és távbeszélő állomás.
Levelezés magyar, német, horvát, szerb és román nyelven.

Fiume első, legnagyobb és legjobb hírnevű óraüzlete

Alapított 1880. Alapított 1880.

Nattich Henrik - Fiume (Corso)
CHRONOMÉTER ÉS MŰORÁS.

Különlegességi raktár valódi genfi és Glas-hütte-féle gyártmányú elsőrendű órákban és chronométerekben.

„DE LA VILLE”
SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KÖRZŐ.

— A magyarság találkozó helye. —
Az étteremben délelőtt 9 órától izletes villásreggeli olcsó áron.
A kávéházban esténként HORVÁTH PALI cigányzenekara GÁBOR kisbögös szolista-val hangversenyez.
Minden szombaton este disznótör.
Minden vasárnap d. u. 4-6 óra zongorázás.
TULAJDONOS:
ifjú BUDAI KÁROLY

Butorozott szoba
(villanyvilágítás és fürdőszobával) I. emeleten kiadó.
Cím a kiadóban.

Fizetéses gyakornok vagy
fiatal komptoirista
helybeli irodába azonnal felvétetik.
Cím a kiadóban.

NOXIN

Minden jobb üzletben kapható.
HOCHSINGER TESTVÉREK BUDAPEST.

Jóforgalmu üzlet,
melyet magános nő is megkíséríthet, nagyobb vállalkozás miatt eladó.
Ugyanott lakás is kiadó,
mely áll 2 szoba, konyha, előszobából és hozzátartozókból.
Cím: TEJCSARNOK, VIA CIOTTA 8. szám.

Gilliam G. - Fiume
Via Alessandrina 4.
Raktár az Adria palotában. Interurb telefon 990.
Akar Ön kitűnő zamatu kávét?
Kérjen mintát a Gilliam-féle Melange-keverékből.

Naponta friss pörkölés. : Kivánatra mindenkinek egy csésze erős zamatu fekete kávé díjtalanul áll rendelkezésére. : Naponta frissen érkezett styriai Poulard, vad, Bialuga-, Orsovai- és Elbecaviár, valamint esténként meleg prágai sódar.
:: :: Füstölt Rajnai Lazac. :: ::

UJDONSÁG !

I. fiumei fényképészeti műintézet
Via del Pino 8. (a Giardino pubblico közelében).
Naponta este 8 óráig (előzetes értesítés esetén később is) felvételek villanyvilágítással.
A farsang alatt felvételek jelmezben minden este.
Csakis művészi kivitelű fényképek szállíthatnak.

Anatomie de Paris ! a Scogliettón
Fiume és környékének n. é. hölgyközönségét tisztelettel értesítjük, hogy kedden és pénteken intézetünk
csak hölgyeknek
van nyitva és pedig reggel 9 órától este 6 óráig.
Számos látogatást kér az IGAZGATÓSÁG.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart”, január 1-én hetedik évfolyamába jutott és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.